

PARAZITICKÁ MYSL

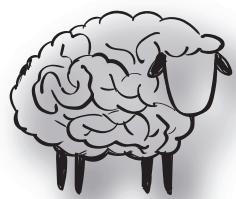

MEZINÁRODNÍ
BESTSELLER

Gad Saad

nakladatelství
BOURDON

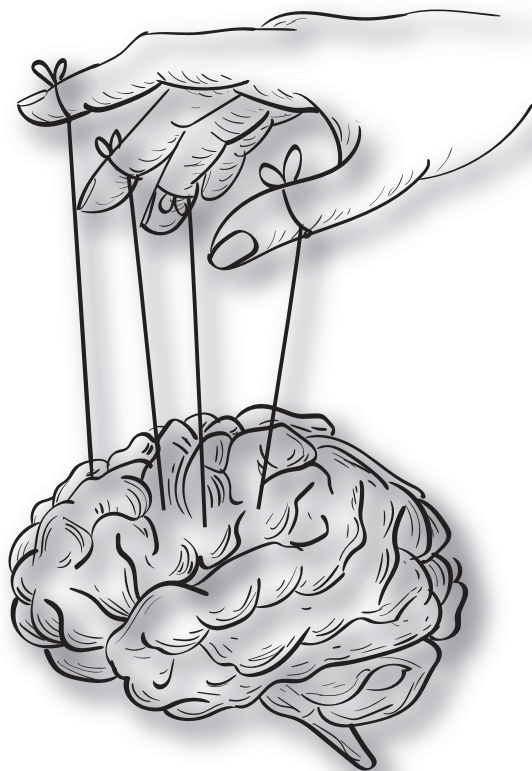
PARAZITICKÁ MYSL

Gad Saad

2022

PARAZITICKÁ MYSL

Jak infekční myšlenky zabíjejí
zdravý rozum

Gad Saad

 nakladatelství
BOURDON

Věnováno Liorovi, Bahebak.

Obsah

Předmluva	11
Od občanské války k bitvě myšlenek	17
Myšlení versus cítění, pravda versus raněné city	38
Neoddiskutovatelné prvky svobodné a moderní společnosti	57
Antivěda a antisoudnost v liberálních hnutích	88
Šílenství z akademické půdy: vzestup bojovníka za sociální spravedlnost	118
Vzdát se soudnosti: pštrosí parazitní syndrom	150
Jak hledat pravdu: nomologické sítě kumulativních důkazů	172
Výzva k činům	204
Poděkování	227
Rejstřík	229

Předmluva

O pandemii často uvažujeme s představami smrtících infekčních nemocí (jako jsou černá smrt, španělská chřipka, AIDS a současná koronavirová krize), které se rychle šíří a způsobují nepředstavitelné lidské utrpení. Takováto ničivá pandemie v poslední době postihla Západ. Jde o společenský neduh, který rozkládá schopnost lidí uvažovat racionálně. Na rozdíl od pandemie, u které je na vině patogen biologický, tuto nemoc tvoří soubor špatných myšlenek zasetých na akademické půdě, které kousek po kousku podryvají naši architekturu rozumu, svobody a individuální důstojnosti. Tato kniha takové myšlenkové patogeny pojmenovává, pojednává o jejich šíření z univerzit do všech společenských oblastí včetně politiky, byznysu a populární kultury a nabízí způsoby, jak se lze proti jejich zničujícím důsledkům očkovat.

V první kapitole předkládám stručný přehled faktorů, které ze mě učinily tak zapřísáhlého bojovníka proti ničivým myšlenkám, včetně mých zkušeností ze dvou velkých válek – libanonské občanské války (v dětství) a války proti rozumu (za posledních pětadvacet let profesorské dráhy) –, ale také včetně mých životních ideálů, jimiž jsou hledání svobody a pravdy. Ve druhé kapitole se zabývám napětím mezi myšlením a cítěním a napětím mezi hledáním pravdy a minimalizací raněných citů. Tvrdím, že je pomýlené vytvářet falešný rozpor mezi schopností uvažovat a emocemi. Člověk je tvor myslící i cítící. Problém nastává, když v určité situaci zapojí nesprávnou z těchto soustav (nechá se vést emocemi v situaci, která vyžaduje rozumovou úvahu, nebo naopak). Dokládám to několika příklady ze současnosti, které takové závěry podtrhují a mezi které patří hysterická emocionální reakce na zvolení Donalda Trumpa prezidentem a jmenování Bretta Kavanaugha soudcem Nejvyššího soudu Spojených států amerických. Ve třetí kapitole postulují tezi, že neoddiskutovatelnou součástí skutečně osvícené společnosti

není uplatňování ideologie různorodosti, inkluze a rovnosti (*Diversity, Inclusion, Equality – DIE*), nýbrž ideály svobody projevu, vědecké metody, intelektuální různorodosti a meritokratického étosu, které vyrůstají z důstojnosti jednotlivce. Spravedlivá společnost zaručuje všem svým členům rovnost příležitostí, nikoliv, jak kážou výnosy zastánců ideologií DIE, rovnost výsledků. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na několik protivědeckých, protirozumných a neliberálních myšlenkových patogenů, mezi nimi na postmodernismus, radikální feminismus a transgenderový aktivismus, z nichž dva poslední jsou zakořeněny v hluboce hysterické formě biofobie (strachu z biologie). Tyto myšlenkové patogeny rozkládají naše chápání reality a zdravý rozum příklonem k názorům, jako jsou tyto: neviditelné umění je umělecká forma, všechny rozdíly mezi pohlavími jsou společenské konstrukty a některé ženy mají pětadvacetcentimetrové penisy. Pátá kapitola zkoumá, jak způsob uvažování bojovníků za sociální spravedlnost (*social justice warriors*) dal vzniknout univerzitním prostředím, kde nad hledáním pravdy převládá minimalizace raněných citů (pokračování tématu druhé kapitoly), soutěžení, kdo je největší obětí, kterému říkám olympiáda utlačovaných (interseksionalita), kolektivní Münchhausenův syndrom a homeostázi sebeidentifikace jakožto oběti (jsem obětí, tedy jsem), ale také zbožné sebemrškačství před oltářem pokrokářství. Tímto prizmatem pohoršení a rozhořčení svět působí binárně: buďto jste ušlechtilá obětí (i kdybyste si to měli vymyslet), nebo nechutný fanatický pokrytec (i kdybyste jím vůbec nebyli). Losnu, nebo Mažňáka? Šestá kapitola představuje pštroší parazitní syndrom (OPS – *Ostrich Parasitic Syndrome*), neduh spočívající v poruše myšlení, který postižené připravuje o schopnost uznávat nad slunce jasné pravdy. Jedním z projevů OPS je popírání vědy, příznaků je ovšem mnohem více. Osoby postižené OPS používají k sebeobraně před realitou širokou škálu strategií, včetně uplatnění šesti stupňů falešné příčinné souvislosti, jejichž pomocí lze bezpočet problémů připsat své oblíbené příčině (například „klimatické změny způsobují terorismus“). Zkoumám zde, jak lidé trpící OPS zastávají imbecilní, místy sebevražedné názory na problémy civilizačního významu, včetně příčiny globálního terorismu, výhod otevřených hranic, domnělého souladu práva šaría s Ústavou Spojených států amerických a údajného rasismu profilování. Samotné zdokumentování

této pandemie poruchy myšlení bez nabídnutých způsobů, jak se proti myšlenkovým patogenům lze imunizovat, by nebylo dostačující. Proto čtenáře v kapitole sedmé varuji před různými formami falešné hlubokomyslnosti vydávající se za pravdu a zkoumám, jak lze pravdu hledat prostřednictvím vytrvalého a pečlivého budování nomologických sítí kumulativních důkazů. V poslední kapitole pak nastiňuji možné důvody, proč někteří lidé raději zůstávají v souboji idejí pasivními přihlížejícími, a navrhuji postupy, které by tento stav zvrátily. Nepodceňujte sílu svého hlasu. Průlomové změny začínají malými záchvěvy. Zapojte se do boje za rozum a svobodu myšlení a projevu. Váš hlas má váhu. Používejte jej.

Za své zarputilé úsilí v boji proti šíření myšlenkových patogenů bojovníky za sociální spravedlnost jsem opakovaně vystavován kritice, která na sebe bere jednu ze dvou podob: 1) „Profesore Saade, nezveličujete to trochu? Bojovníků za sociální spravedlnost je na většině univerzit menšina.“ 2) „Profesore Saade, nechtěl byste své síly napnout do řešení důležitějších problémů? Přestaňte se upínat na šarlatánské podiviny. Svůj čas přece můžete mnohem lépe zúročit jinde. Rozebírejte vědu. Učte nás vědecké disciplíně, na kterou jste odborník.“ Rád bych se s každým z těchto názorů postupně vypořádal v naději, že má odpověď přiměje některé, kteří tiše přihlížejí z povzdálí, aby se do souboje myšlenek také zapojili. V roce 2001 se 11. září podařilo devatenácti mužům vyzbrojeným jen náboženským zápalem a ideologickým fanatismem zabít skoro 3000 lidí a trvale změnit, ne-li naše kolektivní vnímání bezpečnosti, tak přinejmenším panorama New Yorku. Devastace způsobená motivovanými teroristy může značně převážit jejich početnost. Podobně je tomu u bojovníků za sociální spravedlnost a jejich iluzí. Jde o intelektuální teroristy, kteří jsou schopni – aniž by kdy ve společnosti tvořili většinu – napáchat spoušť v rozumové i veřejné životní sféře a omezovat ochotu lidí vyjadřovat se a myslet.

Na svých sociálních sítích jsem 6. dubna 2019 zveřejnil následující vyjádření:

Někteří lidé jsou skutečně beznadějně mimo. Postují komentáře, v kterých mne napadají za to, že kritizuji smýšlení bojovníků za sociální spravedlnost místo toho,

abych se věnoval „důležitým“ věcem. Ano, protože naprosté ovládnutí myslí a duší milionů lidí v akademické sféře, vládě, firmách, médiích a společnosti jako celku souborem myšlenkových patogenů způsobem, který se blíží náboženské dogmatické pověřivosti, je „nedůležité“. Vyučování protivědeckých, protirozumových nesmyslů na základních školách je „nedůležité“. Legislativní tažení vlád a univerzit k nastolení politik, které odporují důstojnosti jednotlivce i meritokratickému étosu, je „nedůležité“. Není doslova NIC důležitějšího než bojovat proti polonáboženským dogmatům a za svobodu slova, svobodu svědomí a za závazky vůči vědě, rozumu a logice. Kdo není schopen postihnout celek, stává se spoluviníkem na udržování současného bláznovství jako ducha doby. Přestože čas od času pro boj proti nepřátelům rozumu používám satiru, sarkasmus a humor, měli byste si uvědomit, o jak závažný boj se jedná.¹

Tato knížka je celá právě o tomto boji.

Související kritika, které se mi často dostává, je anabolizovanou formou úhybného argumentačního manévru zvaného whataboutismus. Lidé očekávají, že svůj hněv spravedlivě rozložím a svůj kritický pohled na levici přenesu rovnou měrou také na pravici. Obývám akademickou sféru, tedy ekosystém, kterému již mnohá desetiletí a zcela jistě po celou mou odbornou kariéru dominují levičáci. Myšlenkové patogeny, kterým se v této knize věnuji, většinou, pokud ne zcela, vzešly z levicové akademické obce. Postmodernismus, radikální feminismus, kulturní relativismus, identitární politiku a další akademické nesmysly nevytvořili a nepropagují pravíkoví fanatici. Evoluční mechanismus, který vysvětluje, jak se vyvinuly druhy s přehnaně výraznými rysy (jako je například paví ocas) se nazývá splašený výběr (*runaway selection*).² Tvrdím, že mnohé z myšlenkových patogenů, kterými se v této knize zabývám, jsou projevem

1 Sledujte vlákno a přečtěte si ostatní tweety. (@GadSaad), Twitter, 6. dubna 2019, 12:15, <https://twitter.com/GadSaad/status/1114562406649421824?s=20>.

2 R. A. Fisher, *The Genetical Theory of Natural Selection* (Oxford: Clarendon Press, 1930).

určité formy splašeného výběru šílenství, zplozené levicovými profesory. Roste ideologický tlak na vymýšlení čím dál tím nehoráznějších odchylek od rozumu jakožto dokladů ryzí progresivity jedince. Jako badatel v oblasti evolučních behaviorálních věd se pouštím do republikánů, kteří se rozhodnou „odmítnout“ evoluci, se stejnou vervou, s jakou kritizují demokraty, kteří odmítají některé její důsledky. Mé zaměření na levici je pouhým odrazem skutečnosti, že její inteligence utváří akademickou kulturu a z ní plynoucí následné účinky pronikající do zbytku společnosti. Není třeba, abych pod vlivem mylné touhy působit nestranně kritizoval obě strany politického spektra se stejnou horlivostí. Bylo by to podobné jako chtít se od gynecologického onkologa, který se specializuje na rakovinu děložního čípku, dozvědět, proč se věnuje jen ženám. *No tak, doktore, nebudte sexista. Zkuste být nestranný a léčit také muže s rakovinou děložního čípku.* (Dnes už to vlastně možné je, protože trans muži děložní čípky mají.) Mým cílem je hájit pravdu a dnes nás do propasti nekočné iracionální temnoty vedou právě patogenní myšlenky levice.

Další projev whataboutismu vidím u lidí, kteří mě viní z toho, že se nevěnuji jimi preferovaným problémům. „Ale co Izrael, profesore Saade? Proč nekritizujete jeho politiku? A co Trumpovy názory na změnu klimatu, profesore Saade? Nejste také popírač klimatických změn? Když vám tolik záleží na stavu našeho vzdělávacího systému, proč nenapadáte Trumpovu ministryni školství Betsy DeVosovou?“ Je v tom asi tolik logiky, jako vypyatvat se dermatologa, proč tráví tolik času léčbou melanomů. *Ale co leukemie u dětí, doktore? Proč musíte ve své lékařské praxi být takový pokrytec? Nikdy neprovádíte operace přetržené Achilovy šlachy, doktore. Proč se tak obsedantně soustředíte na zdravotní stavy související s kůží?* Opakuji, že bojuji proti určité kategorii myšlenkových virů. Neznamena to, že je mou povinností se vyjadřovat se stejným zápallem ke všem problémům pod sluncem. Připomíná mi to kreacionisty, kteří prohlašují, že se v duchu spravedlivého přístupu mají evoluce a inteligentní plán na středních školách vyučovat jako dvě rovnocenné konkurenční teorie. Intelektuální důslednost nevyžaduje, abych kritizoval celé univerzum idiotských myšlenek. Jsem parazitolog lidské mysli a usiluji o naočkování lidí proti určité třídě ničivých myšlenek, které ohrožují naši schopnost rozumně uvažovat.

Doufám, že ve čtenářích tato kniha obnoví optimismus. Sice jsme možná do propasti nekonečného šílenství upadli, ale není ještě pozdě chytit se lana rozumu a vytáhnout se zpět do hřejivého světla logiky, vědy a zdravého rozumu. Díky, že se touto cestou vydáváte. Pravda zvítězí.

Od občanské války k bitvě myšlenek

Často se setkávám s dotazem, proč jsem jako akademik tak přímočarý a ochotný drát se trním obtížných problémů daleko za hranicemi svého badatelského zaměření. Vzhledem k dusivé politické korektnosti, která vládne akademické sféře, by z hlediska kariérní perspektivy bylo jistě radno držet se svého příslovečného kopyta. Proč si tedy stále nedám pokoj? Jak je tomu u většiny lidských fenoménů, odpověď tkví v jedinečné kombinaci mé osobnosti (genů) a mé osobní historie (prostředí). Jsem svobodně uvažující jedinec, alergický na stádní smýšlení v zájmu zapadnutí do kolektivu. Ideály, které řídí můj život, jsou svoboda a pravda, a jakýkoliv útok na tyto ideály představuje existenční hrozbu pro vše, co je mi drahé. Jsem také produktem své jedinečné životní cesty, utvářené dvěma válkami. Hrůzy války zakusí jen málokdo, já ovšem za svůj život čelil hned dvěma velkým válkám: libanonské občanské válce a válce proti rozumu, vědě a logice, která se rozpoutala na Západě, zejména pak na univerzitní půdě Severní Ameriky. Libanonská válka mě v mladém věku naučila, jak ohavné tribalismus a náboženské dogma jsou. Prožití této války nejspíš položilo základy mého následného opovržení identitární politikou, právě protože jsem vyrostl v prostředí, kde důležitější než jednotlivec byla skupina, do které patřil. S tímto na paměti se vraťme do mé blízkovýchodní vlasti.

Dospívání v Libanonu

Narodil jsem se roku 1964 v Bejrútu a prvních jedenáct let života strávil v „Paříži Blízkého východu“. Má rodina patřila ke zmenšující se židovské obci, která v Libanonu tvrdohlavě zůstávala navzdory množícím se znamením, že libanonské Židy čeká ponurá

budoucnost. Můj otec měl devět sester a jednoho bratra, má matka šest sester. Ti všichni až na jednu tetu z otcovy strany z Libanonu emigrovali dávno před propuknutím občanské války roku 1975. Prarodiče z matčiny strany zemřeli dřív, než jsem se narodil, prarodiče z otcovy strany odešli kolem roku 1970 do Izraele. Podobný migrační vzorec se opakoval u mé nejbližší rodiny. Mám dva bratry a jednu sestru, kteří jsou všichni mnohem starší než já (jsem o deset let mladší než nejmladší z nich). Můj nejstarší bratr si vzal křesťanku palestinského původu a roku 1974 imigrovali do Montrealu v Kanadě. Sestra se ještě před vypuknutím války uchýlila za studii i před rostoucím nebezpečím tamtéž. A konečně, můj druhý bratr, mnohonásobný libanonský šampion v judu, musel ze země uprchnout před zlověstnými pohrůzkami, ať radši judo pověsí na hřebík (nevypadalo totiž dobře, když v bojovém sportu opakovaně vítězil Žid). Nakonec si „poradit“ nechal a kolem roku 1973 se odstěhoval do Paříže, kde pokračoval ve studiu i v judu. Dechberoucí ironií je, že v roce 1976 na olympiádě v Montrealu reprezentoval Libanon. Jen o pár let dříve v zemi nežádoucí židovský judista se dočkal vřelého „přijetí“, když se to příslušným úřadům najednou hodilo.

Dospívat v Libanonu jako židovský chlapec s sebou přinášelo své existenční problémy. Živě si vzpomínám, když v roce 1970 zemřel pár týdnů před mými šestými narozeninami egyptský prezident Gamál Násir. Jeho panarabismus (snaha o sjednocení arabského světa) z něj v regionu učinil hrdinu. A jak tomu na Blízkém východě bývá, oplakávat jeho smrt vyšly do ulic tisíce lidí. Proč se do paměti pětiletého chlapce zaryla právě takováto událost? Nesmazatelně se do ní otisklo děsivé skandování „Smrt Židům!“ rozhořčeného procesí, procházejícího naší ulicí (nesoucí příhodné jméno *Rue de l'Armée* čili Armádní ul.), jež jsem poslouchal schoulený u balkonových dveří. Dokonce i v „pokrokovém, moderním a pluralitním“ Libanonu byla zakořeněná nenávisť k Židům vždy připravena vyplavat na povrch. Za všemi pohromami celého Blízkého východu lze koneckonců najít dábelského Žida. Dnes přselo. Za to můžou Židi. Ekonomika slábne. Za to můžou Židi. Turistika upadá. Za to můžou Židi. Chytlí jste žaludeční virózu. Za to můžou Židi. Libanonští křesťané a muslimové spolu nevycházejí. Uhodli jste, můžou za to Židi. Navzdory současným pokusům přepsat dějiny předběhlo toto

pohrdání Židy založení současného Izraele o 1400 let. Dodnes si pamatuji, jak jsem v roce 1973 seděl u stolu při *Jom kipur* (Den smíření, největší židovský svátek) a sledoval ustarané tváře svých rodičů, když se dozvěděli, že spojené arabské armády v tento posvátný den napadly Izrael. Nenávist bažící po genocidě není něco, čím by se zničehonic jako mávnutím kouzelného proutku nakazila mysl dospělého člověka, nýbrž něco, co je zákeřně a soustavně vštěpováno do myslí jinak čistých a nevinných dětí. Byl jsem mezi svými sourozenci jediný, kdo nenavštěvoval židovskou základní školu. Bylo mi asi devět nebo deset, když nás učitel na *Lycée des Jeunes Filles* ve třídě vyzval, ať povíme, čím chceme být, až vyrosteme. Obvyklé odpovědi (policista, fotbalista) zaznívaly bez větší odezvy. Když ale jeden z žáků prohlásil: „Až vyrostu, chci zabíjet Židy,“ propukla celá třída v hlasitý smích a rozjařilý potlesk. Pořád mám třídní fotografii z té doby a tvář toho chlapce mám navždy vrytou do paměti.

Sdílením těchto příhod nechci navodit dojem, že náš každodenní život v Libanonu byl před občanskou válkou nějak pekelný. Mí rodiče byli do libanonské společnosti dobře integrovaní. Skutečnost, že jsme byli až v poslední vlně Židů, kteří Libanon opouštěli, svědčí o poutu, kterým se cítili k naší vlasti vázání. Většina mých kamarádů z dětství byli křesťané či muslimové (jeden z nich mě nedávno vyhledal, protože jeho dcera nastupovala na vysokou školu v Montrealu). Jakoukoliv naději na dlouhodobé pokojné soužití však zmařila občanská válka, která propukla v roce 1975. Šlo o konflikt, který co do rozsahu masakrů nastavil pro všechny ostatní občanské války vysokou laťku. Sousedí, kteří žili bok po boku celá desetiletí, se ze dne na den stali potenciálními nepřáteli. Smrt čekala na každém rohu. Když vás nezabilo nekonečné bombardování (podle hvizdu bomb jsme se naučili, zda se jít, nebo nejít ukrýt), mohli vás dostat odstřelovači, pokud jste se jim připletli do perimetru. Civilisté byli unášeni a zabíjeni. Kosili je, když čekali v dlouhých frontách na chleba (dva mí rodinní příslušníci takové smrti unikli jen díky tomu, že šli chléb nakoupit později, během klidu zbraní). Různé milice stavěly uzávěry, na kterých se kontrolovaly průkazy totožnosti (kde se uvádí náboženská příslušnost). Pokud jste byli „nesprávného“ vyznání, mohli vás popravit. Naše náboženství bylo zaznamenáno jako „izraelita“, nikoliv „žid“, což znamenalo, že jsme na uzávěrách pár muslimských